

Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki w Krakowie
1818

DN – 0024-2-01/2017

Raport Uczelnianej Rady Jakości Kształcenia na temat oceny jakości kształcenia oraz funkcjonowania uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w roku akademickim 2015/16

Informacje wstępne:

Rok akademicki 2015/16 był ostatnim rokiem kadencji Uczelnianej Rady Jakości Kształcenia Artystycznego Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie (URJKA) powołanej w 2013 roku w składzie:

Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia

Przewodniczący URJKA – Prof. dr hab. Andrzej Ziębliński,

Członkowie;

Prof. dr hab. Elżbieta Pakuła-Kwak,

dr hab. Franciszek Chmielowski, prof. ASP,

dr hab. Łukasz Konieczko, prof. ASP,

dr hab. Janusz Matuszewski, prof. ASP,

mgr Magdalena Cisko – przedstawiciel doktorantów,

mgr Karolina Woźniak – przedstawiciel studentów

W związku z zakończeniem kadencji URJKA, w dniu 5 października 2016 r. został przedłożony JM Rektorowi a następnie Dziekanom, podsumowujący Raport z działań URJKA w latach 2013-2016. W raporcie uwzględniono informacje na temat inicjatyw podjętych przez Radę w celu doskonalenia wewnętrznego systemu zarządzania jakością w Akademii. Między innymi inicjatywą Rady było zapoczątkowanie zmian jednej ze składowych oceny nauczycieli akademickich, tj. aktualizacja procedury oceny dokonywanej przez studentów i doktorantów, poprzez zmniejszenie progu procentowego ankiet, poniżej którego nie dokonywana jest ocena (z 40% na 30%). W przypadku opinii doktorantów, jako nielicznej grupy respondentów, wprowadzono zmianę uwzględniającą każdy głos ankietowanego doktoranta. Powyższe zmiany były odpowiedzią na zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej, która podnosiła, że 40% próg powoduje obniżenie prestiżu badania, a nieuwzględnienie i nieodnotowanie w jakiegokolwiek formie odpowiedzi studentów/doktorantów w momencie nieosiągnięcia wyznaczonego progu zdecydowanie zniechęca ich do uczestnictwa w kolejnym badaniu.

Rok akademicki 2015/16 to szereg inicjatyw projakościowych podjętych na szczeblu centralnym, do których należy zaliczyć między innymi kompleksowe zmiany w systemie oceniania nauczycieli akademickich, które będą obowiązywać od roku akademickiego 2016/17. Wspomniane inicjatywy zostały wprowadzone między innymi:

- Uchwałą Senatu ASP im J. Matejki w Krakowie nr 33/2016 w sprawie zatwierdzenia zmian w statucie Uczelni z dnia 31 maja 2016 r. (uporządkowanie i doprecyzowanie zapisów o charakterze porządkującym i ułatwiającym dostosowanie);

- Uchwałą Senatu ASP im. J. Matejki w Krakowie nr 47/2016 w sprawie ustalenia skali ocen dla potrzeb okresowej oceny nauczycieli akademickich z dnia 30 czerwca 2016 r. (wprowadzenie nowej 4-stopniowej skali ocen w miejsce dotychczasowej alternatywy: oceny pozytywnej i negatywnej);

- Uchwałą Senatu ASP im. J. Matejki w Krakowie nr 48/2016 w sprawie zasad ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiaru zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych, z dnia 28 czerwca 2016 r.

- Zarządzeniem Rektora ASP im. Jana Matejki w Krakowie z dnia 20.09.2016 r. w sprawie dokumentacji zakresów obowiązków nauczycieli akademickich.

URJKA uczestniczyła w działaniach mających na celu udoskonalanie i usprawnianie całego procesu oceniania nauczycieli poprzez przygotowanie zaleceń do ustalenia kryteriów w systemie oceniania nauczycieli akademickich w nowej 4-stopniowej skali. Informacje na temat zaleceń oraz analizy prowadzonej przez Wydziały ankietyzacji według zaktualizowanej procedury dla oceny studentów i doktorantów będą dostępne w przyszłym sprawozdaniu URJKA - za rok akademicki 2016/17.

Ponadto w roku akademickim 2015/16 URJKA rozpoczęła analizę funkcjonowania środowiskowych studiów doktoranckich, w szczególności skupiając się na warunkach prowadzenia tych studiów, programach, metodach i efektach kształcenia. Konkluzją wynikającą z przeprowadzonej analizy jest stwierdzenie konieczności objęcia studiów doktoranckich wewnętrznym systemem zapewnienia i oceny jakości kształcenia, wypracowania zasad monitorowania jakości i uzupełnienie (modyfikację) istniejących procedur o procedury w zakresie oceny studiów doktoranckich.

W poprzednim roku akademickim rozpoczęto także ocenę sposobu realizacji przedmiotów teoretycznych prowadzonych przez Międzywydziałową Katedrę Historii i Teorii Sztuki. Ze względu na złożoność tematu w opinii Rady zasady funkcjonowania tej jednostki powinny być wypracowane w porozumieniu ze wszystkimi interesariuszami wewnętrznymi.

Niniejszy raport stanowi uzupełnienie informacji do przedłożonego podsumowującego kadencję 2013-16 raportu i skupia się na ocenie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na poszczególnych Wydziałach, w świetle przedłożonych sprawozdań z efektów działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia - sprawozdawczość

Ze względu na fakt, że zgodnie z Zarządzeniem nr 65 Rektora ASP im. Jana Matejki w Krakowie w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości z 2013 r. (z późn. zm.) Wydziały zachowują autonomię w zakresie szczegółowego kształtowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i ich dokumentacji, Rada jako jednostka zobowiązana do standaryzowania i oceny pracy Wydziałowych Komisji Zapewnienia Jakości Kształcenia skupia się przede wszystkim na analizie treści raportów przedkładanych przez poszczególne Wydziały. Informacje tam zawarte mają stanowić odzwierciedlenie i podsumowanie działalności Wydziałów w przedmiotowym zakresie. Rok akademicki

2015/16 to drugi rok funkcjonowania zaktualizowanego wzoru sprawozdania rocznego na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości na poszczególnych kierunkach kształcenia. Zgodnie z intencją URJKA zaktualizowana forma raportu, stanowić ma element podsumowujący, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Winien to być także element samokontroli Wydziału w tym zakresie oparty na analitycznym i autorefleksyjnym podejściu do prezentowanych w nim treści. W tym celu zastosowano szczegółowe wskazania w poszczególnych elementach wzoru raportu, pisane kursywą sugerujące potrzebę precyzyjnej odpowiedzi. Ich celem jest pomoc w zrozumieniu każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, które pojawiają się w trakcie poszukiwania optymalnych rozwiązań służących doskonaleniu jakości kształcenia. W opinii Rady tak przygotowany raport wsparty przykładami stosowanych rozwiązań w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości, jest elementem pomocniczym na drodze samodoskonalenia Wydziałów i ostatecznie całej uczelni. Dobre praktyki wypracowane przez pojedyncze jednostki odpowiednio wystandaryzowane (lub wyspecyfikowane) staną się potencjalnie możliwe do rekomendacji dla wszystkich jednostek organizacyjnych funkcjonujących w ramach Uczelni.

W roku akademickim 2015/16 w sprawozdawczości dotyczącej jakości kształcenia dwa Wydziały złożyły raporty z nieznacznym opóźnieniem, zgłaszanym wcześniej do Działu Nauczania (Wydział Grafiki, Wydział Form Przemysłowych).

Dokumentacja złożona przez wszystkie Wydziały opiera się już na wyselekcjonowanych informacjach, w większości dość czytelnych. Wyjątek stanowi raport Wydziału Malarstwa, gdzie część informacji dotyczy Wydziału a część kierunku. Rada postuluje aby w przypadku wydziałów wielokierunkowych wyodrębnić zapisy dotyczące poszczególnych kierunków (z racji ich specyfiki) zarówno w zakresie diagnozowania problemów i niedociągnięć jak i planowania czynności naprawczych.

Podstawą oceny funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości jest określenie poziomu spełniania poszczególnych kryteriów na kierunku według trójstopniowej skali: zrealizowany w pełni (A), zrealizowany częściowo (B), niezrealizowany (C). Raportowane informacje zebrane są w osiem głównych kryteriów, zbieżnych z kryteriami oceny programowej PKA, w tym w szczególności: informacje dotyczące koncepcji kształcenia na danym kierunku, cele i efekty kształcenia, program studiów, zasoby kadrowe, infrastruktura dydaktyczna, badania naukowe i prace projektowo-badawcze/artystyczno-badawcze, system wsparcia studentów w procesie uczenia się, prowadzenia badań naukowych i wchodzenia na rynek pracy, struktura wewnętrznego systemu zapewnienia i oceny jakości na danym kierunku. Wszystkie powyższe elementy winny zostać uzupełnione o wnioski i uwagi z dokonanej samooceny w postaci syntetycznego ujęcia pozytywów i negatywów wpływających na jakość kształcenia oraz rzeczowej diagnozy ich przyczyn.

Analiza raportów wydziałowych

W roku akademickim 2015/16 informacje dotyczące dwóch kierunków tj. scenografia i grafika nie zostały w ogóle ocenione w raporcie, tzn. nie zostały przyporządkowane do obowiązującej skali ocen. W przypadku pozostałych kierunków Wydziały oceniają bardzo wysoko stosowany przez siebie system zapewnienia jakości kształcenia, w tym w szczególności w zakresie koncepcji i programu kształcenia oraz zakładanych kierunkowych

efektów i celów kształcenia. Podsumowaniem koncepcji kształcenia są także zweryfikowane i zaktualizowane w ostatnim roku akademickim sylwetki absolwentów (scenografia, KiRDS). Na podstawie przedłożonych przez Wydziały informacji bardzo znacząca staje się daleko idąca swoboda w wyznaczaniu indywidualnej ścieżki kształcenia przez studenta. Wskazane w dokumentach zmiany w programach studiów miały przede wszystkim na celu dostosowanie do bieżących potrzeb otoczenia (OSG), przy zachowaniu istotnych elementów tradycji danego Wydziału. Wskazywane są również zmiany prowadzące do odróżnienia poszczególnych poziomów studiów pod względem kontentu treści kształcenia i zakładanych efektów.

Podobnie jak w roku akademickim 2014/15 Wydziały bardzo wysoko oceniły stosowany przez siebie system weryfikacji zakładanych celów i efektów kształcenia. Podkreśleniem tego stanowiska są informacje, że nie są planowane żadne zmiany w najbliższym czasie (np. WM Scenografia, WKiRDS). Na podstawowe elementy systemu składają się: system ocen prac zaliczeniowych, system weryfikowania efektów kształcenia w wyniku odbycia praktyk bądź stażu, proces dyplomowania z obowiązkowym od roku 2015/16 weryfikowaniem części pisemnych prac dyplomowych z wykorzystaniem programu antyplagiatowego. Wszystkie Wydziały podkreśliły spójność zakładanych efektów kształcenia na kierunku, treści programowych, form zajęć i stosowanych metod dydaktycznych. W opinii Wydziałów są to metody sprawdzone i dobrze pełnią swoją rolę. Dodatkowo systematycznie są wdrażane nowe metody i rozwiązania. Odzwierciedleniem takiego stanu rzeczy są wskazywane w treści raportów wybitne osiągnięcia studentów i absolwentów. Podobnie wysoko oceniane są prowadzone przez jednostki badania naukowe. W przedłożonych raportach Wydziałowe Komisje ds. zapewnienia jakości kształcenia wypunktowały bądź zestawily informacje na temat prowadzonych prac badawczych, w wybranych przykładach opatrując je stosownym opisem. Wskazano najważniejsze prace badawcze dla kierunku (wyjątek Wydział Malarstwa, który globalnie wypunktował projekty badawcze bez odniesienia do poszczególnych kierunków) oraz wymierne efekty tych badań w szczególności te mające istotny wpływ na dydaktykę. Wydziały wysoko oceniają również swoją działalność upowszechniającą poza uczelnią.

W przypadku dalszych elementów podlegającej ocenie w tym w szczególności uwarunkowań realizacji koncepcji i programu kształcenia, są one ocenione w sposób wysoki, przy czym część jest oceniona na poziomie średnim i poniżej. Podobnie jak w poprzednim roku Wydziały podnoszą, że elementami które negatywnie rzutują na warunki kształcenia, są ograniczenia lokalowe i problemy z jakością przestrzeni pozostających w ich dyspozycji. Wydział Intermediów, który kryterium „bazy dydaktycznej” ocenił bardzo krytycznie i jako jedyny przyporządkował go w skali do poziomu „niezrealizowany”, niedostateczną ilość oraz stan techniczny posiadanych pomieszczeń uznaje za podstawowe zagrożenie dla odpowiedzialnej i wartościowej działalności dydaktycznej. Podobne problemy sygnalizują także WR oraz WKiRDS. Natomiast WAW ocenił ten element jako zrealizowany w pełni wskazując dobre wykorzystanie funduszy na rozwój infrastruktury dydaktycznej, otrzymanych z puli środków na restrukturyzację Wydziału. Niekorzystne warunki lokalowe mają negatywny wpływ na jakość wystawy końcoworocznej, co przekłada się w znacznej mierze na możliwości promocyjne jednostek. WAW i WI, podkreślały, że zeszłoroczna wystawa nie była z wyżej wymienionych powodów w pełni udaną i reprezentatywną prezentacją najlepszych osiągnięć studentów. Aby poprawić tą sytuację w planach m.in. WG jest pozyskanie dodatkowej przestrzeni wystawienniczej. Wystawa końcoworoczna jest

skuteczną formą upublicznienia najistotniejszych osiągnięć studentów i pedagogów. Aby podnieść poziom profesjonalizmu tych wydarzeń coraz częściej jednostki decydują się na formułę wystaw kuratorskich. Pozostałe Wydziały tą formę prezentacji swojego dorobku artystycznego i dydaktycznego oceniają jako zadanie „zrealizowane w pełni”.

Kadra dydaktyczna na większości kierunków oceniona jest na poziomie najwyższym. Kryterium to jest w opinii Wydziałów „zrealizowane w pełni”, podobnie jak prowadzona polityka kadrowa. Wyjątki stanowią WI, który wskazuje lukę w zatrudnianiu specjalistów w zakresie wdrażania nowych technologii oraz WAW, który niestety pozostawia ten zapis bez komentarza wyjaśniającego. Pozostałe Wydziały wskazały główne cele w realizowanej polityce kadrowej oraz dokonały refleksji na temat skuteczności prowadzonej polityki kadrowej. W większości Wydziały wskazują, że kadra systematycznie podnosi swoje kompetencje zawodowe. Jednostki odniosły się do oceny kadry przy czym w większości wskazywały jedynie samą stosowaną procedurę. Przykładowo w swoim komentarzu do procedury WAW ocenił ją negatywnie. W większości raportów brak podsumowania wyników przeprowadzonej oceny, a także komentarzy do przeprowadzonej przez studentów/doktorantów oceny kadry oraz praktycznych uwag dotyczących funkcjonowania tej oceny. Raporty nie zawierają też praktycznych wniosków wynikających z analizy tego składnika oceny. Wydziały szczegółowo wskazały najbardziej znaczące osiągnięcia przedstawicieli kadry poza uczelnią dodatkowo informując, że w dokumentacji wydziałowej przygotowane zostały pełne i szczegółowe opisy osiągnięć nauczycieli akademickich, które są raportowane na potrzeby sprawozdawczości zewnętrznej, ministerialnej. W raportach znalazły się wyselekcjonowane najbardziej znaczące osiągnięcia nauczycieli akademickich w roku 2015/16.

W przypadku systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się, prowadzenia badań naukowych i wchodzenia na rynek pracy, także w zakresie praktyk i staży nie wskazano żadnych zmian w porównaniu do roku 2014/15. Stosowane w Akademii formy wsparcia studentów ocenione zostały jako zrealizowane w pełni. Wyjątek stanowi WI, który formułuje komentarz na temat niewielkiej oferty współpracy zagranicznej. W zakresie dodatkowej działalności naukowej studentów wskazywano głównie ich działalność na rzecz kierunku. W raporcie WG wskazano po raz drugi na trudności z reaktywacją koła naukowego. Na WM natomiast na kierunku scenografia zawieszono działalność koła naukowego.

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi w przeważającej mierze została oceniona jako zrealizowana w pełni. Wydziały przedstawiły krótkie informacje na temat współpracy, wskazały formy i w wybranych przypadkach zaprezentowały istniejące procedury, które nie zmieniły się od poprzedniego okresu sprawozdawczego (np. WM scenografia, WFP). W większości prowadzona współpraca z interesariuszami zewnętrznymi została oceniona natomiast nie została skomentowana (wyjątek WFP). Uwagi nie poświęcono także skomentowaniu perspektyw rozwoju, co ma wpływ na całościową jakość oceny. Wśród planowanych zmian we współpracy wskazano rozbudowę sieci zagranicznych kontaktów (WM), próbę pozyskania menedżera z istniejącej dotacji projakościowej (WFP) lub jak w przypadku WG i WI zadeklarowano kontynuację dotychczasowej współpracy, otwarcie na nowe formy i nowe instytucje, głównie jednostki zagraniczne. Wydział KiRDS jako jedyny wspomniał o uwzględnianiu uwag interesariuszy wewnętrznych.

Podsumowanie

Wydziały zaprezentowały najpełniej koncepcje i programy kształcenia na kierunkach a także trafnie wskazały najważniejsze uwarunkowania ich realizacji. Jednak w opinii URJKA w przedłożonej dokumentacji wydaje się właściwym stosowanie głębszego analitycznego i autorefleksyjnego podejścia do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawionych w raporcie problemów przykładami propozycji konstruktywnych rozwiązań wypracowanych w ramach wewnętrznych zespołów zapewnienia jakości. W opinii Rady w treści większości raportów brakuje bardziej pogłębionej diagnozy rzeczywistej sytuacji umożliwiającej dokonanie jej obiektywnej oceny, formułowanej w kontekście ogólnej kondycji całej uczelni widzianej na tle uwarunkowań zewnętrznych, nie tylko formalno prawnych i ekonomicznych ale także kulturowych i cywilizacyjnych. Stąd zapewne raporty wykazują pewne niedostatki w sferze prognozowania i planowania przyszłej działalności jednostek tak w zakresie kierunków rozwoju jak i doskonalenia metod kształcenia. Te aspekty mają dziś szczególne znaczenie dla utrzymania wysokiej pozycji uczelni i poszczególnych jednostek dydaktycznych, dla budowania ich wysokiej jakości, odrębności i konkurencyjności w ogólnokrajowym i międzynarodowym obszarze kształcenia artystycznego. W ramach zachodzących na Wydziałach procesów naprawczych i modernizacyjnych właściwym jest dążenie do ciągłego doskonalenia we wszystkich obszarach aktywności. Modelem pomocnym może okazać się tzw. koło Deminga. Metoda ta charakteryzuje się sekwencją potencjalnych czynności uruchamianych przed i w trakcie procesu w oparciu o następującą kolejność: planowanie: *ustalenie celów i procesów*, wykonanie: *wdrożenie procesów*, sprawdzenie: *monitorowanie i pomiary procesów i określenie precyzyjnych wyników*, działanie: *podejmowanie działań dotyczących ciągłego doskonalenia funkcjonowania procesu*. W opinii Rady tylko dzięki precyzyjnym i wiarygodnym informacjom o charakterze, dynamice i przejrzystości inicjowanych procesów można mówić o skuteczności funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Niezbędnymi są tu także bezpośrednie i racjonalne odniesienia do wielkości osiąganych wskaźników, czyli produktów tych procesów. Na przykład: dla procesu kształcenia ważna jest przede wszystkim rzeczywista jakość kompetencji uzyskanych przez studenta i absolwenta. Stąd dla oceny skuteczności procesu dydaktycznego niezbędne jest stworzenie odpowiedniego dla poszczególnych dyscyplin „instrumentarium pomiarowego” badającego najważniejsze parametry tego procesu i jego rezultaty.

Innym przykładem jest proces modernizacyjny zainicjowany w roku akademickim 2015/16, który miał znaczący wpływ na ujednoczenie i usprawnienie metod i narzędzi administrowania tokiem studiów oraz innymi aspektami funkcjonowania jednostek podstawowych. W jego rezultacie powstały: moduł dziekanat przygotowany do raportowania do POLON, moduł rekrutacja, moduł bazowy. Wciąż doskonalony i rozszerzany system informatyczny wpływa znacząco na porządkowanie informacji i staje się podstawowym źródłem informacji przy ocenie jakości pracy dydaktycznej i naukowej oraz artystycznej i projektowo-badawczej kadry w Akademii.

W opinii Rady w Akademii na przestrzeni wcześniejszych lat a zwłaszcza w ciągu ostatniego roku akademickiego podejście do problematyki jakości kształcenia znacznie zmieniło się na korzyść. Uświadomienie potrzeby permanentnego dbania o jakość oraz ugruntowanie tendencji modernizacyjnych stało się faktem. Działanie projakościowe jest długotrwałym procesem, polegającym na systematycznym i planowanym doskonaleniu

procesów, które powoli wywołują oczekiwane zmiany. Oczywiście w początkowej fazie różnice pomiędzy Wydziałami i kierunkami kształcenia w rozumieniu tych procesów, stosowanie odmiennej nomenklatury powinny z biegiem czasu zanikać tak aby nie stanowiły przeszkody we wdrażaniu zintegrowanego systemu zarządzania Uczelnią i jej konstytutywnymi funkcjami.

Kraków, 2017-01-30

Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia
Przewodniczący URJKA

Prof. dr hab. Józef Murzyn

Załączniki:

1. Raport Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości za rok akademicki 2015/2016 Wydział Malarstwa: Kierunek Malarstwo, Edukacja artystyczna, Scenografia (wraz z załącznikami),
2. Raport Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości za rok akademicki 2015/2016 Wydział Rzeźby (wraz z załącznikami),
3. Raport Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości za rok akademicki 2015/2016 Wydział Form Przemysłowych
4. Raport Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości za rok akademicki 2015/2016 Wydział Architektury Wnętrz (wraz z załącznikami),
5. Raport Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości za rok akademicki 2015/2016 Wydział Grafiki (wraz z załącznikami),
6. Raport Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości za rok akademicki 2015/2016 Wydział Intermediów,
7. Raport Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości za rok akademicki 2015/2016 Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki